

Nr 766

Av fru Holmberg m. fl., om anvisningar för den förebyggande barnvården.

Den av Kungl. Maj:t tillsatta utredningen av den 8 december 1967 om en allmän översyn av den sociala vårdlagstiftningen innefattande en översyn av barnavårdslagens bestämmelser är att hälsa med stor tillfredsställelse. Enligt direktiven för utredningen kan förutsättas en inriktning på den förebyggande vården genom det samarbete med olika samhällsorgan som föreslås: skolmyndigheter, familjerådgivning, psykiska barn- och ungdomsvården och de rättsvårdande myndigheterna. Det torde emellertid dröja åtskillig tid innan den utredningen är klar att läggas fram och ett reviderat lagförslag är beslutat.

Även om en översyn av nuvarande barnavårdslag är angelägen med hänsyn till den förändrade samhällsbilden innehåller dock den nuvarande lagen utrymme för betydelsefulla åtgärder som i vissa fall uteblir genom olika tolkningar och även bristande initiativ från barnavårdsmyndigheternas sida, framför allt beträffande förebyggande åtgärder.

I verksamhetsberättelsen för 1968 från ett skolhem för pojkar redovisar skolstyrelsen bl. a. följande synpunkter och iakttagelser:

Skolhemspojkarna uppvisar, som grupp betraktade, en enhetlig bild vad gäller symtomen, men redovisar också som grupp ur tonårspopulationen ytterst skiftande vårdbehov. Beteenden som tidigare redovisats som tecken på avvikande beteende, exempelvis banal barn- och ungdomskriminalitet, utgör enligt aktuella frekvensundersökningar inom storstadsområdena hos tonårspopulationen en sådan mångfald att detta i och för sig inte kan ligga till grund för intagning i ungdomsvårdsskola. Inte heller det att fenomenet "kryper" längre ner i åldrarna.

Tidig kriminalitet bör i och för sig inte leda till att indikationerna för intagning förstärks. Att den kriminella belastningen eller kriminalitetsvolymen för flertalet ändå är förhållandevis massiv med risker för fixering i kriminellt beteende eller identifiering med asociala roller tyder på att de förebyggande åtgärderna inte vidtagits med tillräcklig insikt eller grundlagts med noggrann kännedom om den unges förhållanden. I påfallande många fall har endast omhändertagande och intagning på institution ägt rum.

Effekten av dessa åtgärder har helt naturligt uteblivit. Den egentliga problematiken, som skulle ha framtonat vid en ordentligt upplagd familjeanalys, synes de tekniska utredarna oftast bortsett ifrån. Liksom tidigare år framstår det som om det omhändertagande initiativet helt överlämnats till åklagarmyndigheterna. Inte ett enda ärende har överlämnats med beskrivning av den behandlingsplan, som prövats i den öppna vården. De sociala ut-

redningarna, liksom för övrigt läkarintygen, redovisar vaga uppgifter om misslyckade åtgärder, besvikelser och misstroenden. Autoanamnestiska uppgifter saknas som regel. Läkarutlåtandena har mestadels understrykningar av negativt slag, och det är utomordentligt sällan, som positivt hållna beskrivningar om den unge är upptagna i utlåtandena. Inte sällan förekommer banala, klichéartade uttryck, som helt saknar relevans av karakteristik eller som kan ligga till grund för problemlösning.

De här redovisade synpunkterna, framförda av anstaltsvårdande myndigheter med lång erfarenhet på området, ger anledning förmoda att inom den nu gällande barnavårdslagens ram inte alla möjligheter har tillvaratagits beträffande de förebyggande åtgärderna, som i vissa fall skulle förhindrat en intagning på ungdomsvårdsskola eller i varje fall underlättat återanpassningen för vederbörande. Det förefaller med här redovisade synpunkter att det borde föreligga längre och mera grundläggande behandlingsplaner från barnavårdsnämndernas sida före intagande på ungdomsvårdsskola.

De förebyggande åtgärderna betonas och understryks med rätta i alla sammanhang när det gäller tillrättaförande av människor i alla åldrar till ett normalt levnadssätt och måste ses som ytterligt primärt när det gäller barn och ungdom.

I det aviserade förslaget om ändringar i lagstiftningen inför kommunreformens fullföljande när det gäller integrerad socialvård förutsätter vi att det skapas bättre förutsättningar för förebyggande åtgärder och mera genomarbetade behandlingsplaner.

Det är angeläget att då man kan förvänta att de organisatoriska förutsättningarna förbättras de i motionerna framförda synpunkterna kommer till konkreta uttryck i översedda bestämmelser och ökad information.

Vi föreslår med hänvisning till det anförda,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer att socialstyrelsen får i uppdrag att snarast utfärda översedda anvisningar om den förebyggande barnavården.

Stockholm den 28 januari 1970

Elvira Holmberg (s)

Thyra Löfqvist (s)

Marta Lindberg (s)

B. Sundelin (s)